

Резнік Олег Миколайович
кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри АГПФЕБ
Сумський державний університет
Кислощаєва Марина Вікторівна
студентка 4 курсу юридичного факультету
Сумський державний університет
УДК 351.713

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ІНСПЕКЦІЇ В ДЕРЖАВНУ АУДИТОРСЬКУ СЛУЖБУ

Враховуючи сучасні тенденції реформування суб'єктів управління фінансово-економічною безпекою, то перетворення Державної фінансової інспекції на Державну аудиторську службу з одного боку є реалізацією вимог Європейського Союзу, щодо оптимізації органів виконавчої влади та боротьби з корупцією. Але з іншого, на практиці може становити лише формальні зміни назв, без ґрунтовних перетворень, саме тому питання дослідження особливостей правового статусу Державної аудиторської служби є актуальним.

Метою даних тез доповіді є визначення проблемних питань реорганізації Державної фінансової інспекції в Державну аудиторську службу.

Звертаючись до складності системи суб'єктів, що забезпечують фінансово-економічну безпеку, це зумовило низку чинників та специфічних моментів її функціонування. Так, має місце відсутність чіткого розподілу повноважень між суб'єктами, що призводить до їх дублювання. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної аудиторської служби», за якою Державна аудиторська служба України утворюється як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів, реорганізувавши Державну фінансову інспекцію шляхом перетворення [1], цей орган стає суб'єктом здійснення державного фінансового контролю, що здійснює усі необхідні повноваження. Так, відповідно до п. 1 ст. 10 Закону України «Про основні засади здійснення фінансового контролю в Україні» органу державного фінансового контролю надається право перевіряти в ході державного фінансового контролю грошові

та бухгалтерські документи, звіти, кошториси й інші документи, що підтверджують надходження і витрачання коштів та матеріальних цінностей, документи щодо проведення процедур державних закупівель, проводити перевірки фактичної наявності цінностей, а п. 2 даної статті закріплено право безперешкодного доступу в ході державного фінансового контролю на склади, у сховища, виробничі та інші приміщення, що належать підприємствам, установам та організаціям, що контролюються [2]. Тобто, органи Державної фінансової інспекції, під час здійснення державного фінансового контролю, а саме аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування мають право вчиняти дані дії. Тоді, як звернувшись до повноважень Державної фіскальної служби, що включають в себе право проводити перевірки з метою реалізації податкового контролю. І звертаючись до п. 75.1.2. ст. 75 Податкового кодексу України (далі - ПКУ), який визначає, що документальна перевірка проводиться на підставі податкових декларацій (розрахунків), фінансової, статистичної та іншої звітності, реєстрів податкового та бухгалтерського обліку, ведення яких передбачено законом, первинних документів, які використовуються в бухгалтерському та податковому обліку і пов'язані з нарахуванням і сплатою податків та зборів, виконанням вимог іншого законодавства [3]. Аналогічно можна привести приклад з фактичною перевіркою, що має спільні риси з правом доступу до об'єктів перевірки Державної фінансової інспекції/аудиторської служби, адже згідно п. 75.1.3. ст. 75 ПКУ, фактичною вважається перевірка, що здійснюється за місцем фактичного провадження платником податків діяльності, розташування господарських або інших об'єктів права власності такого платника [3]. Тобто загалом суть та предмет перевірок і для перевірок, що проводиться Державною фінансовою інспекцією, і для перевірок Державною фіскальною службою є однаковим, головна відмінність полягає лиш у тому, що в першому випадку на меті є здійснення фінансового контролю та перевірка виключно розпорядників бюджетних коштів, а в другому метою є здійснення податкового контролю і перевірка стосується усіх суб'єктів господарювання. Таким чином, також має місце дублювання повноважень суб'єктів фінансового контролю, що в свою чергу зумовлює неефективність діяльності з одного боку та загрозу

надмірного навантаження, на суб'єктів господарювання, у випадку проведення перевірок різними суб'єктами. В той же час, згідно аналізу п. 20.1. ст. 20 Проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації, що викладена в такому формулюванні, що контролюючі органи мають здійснювати виключно функції сервісного обслуговування платників податків [4]. Таким чином, у випадку прийняття даних змін, виникає необхідність або створення нового органу, що буде займатись виключно перевітками або розширенням повноважень Державної аудиторської служби щодо перевірок на рахунок всіх суб'єктів, а не тільки розпорядників бюджетних коштів. Але в будь-якому випадку, це ускладнює процедуру перевірки платників податків. Позитивним моментом в даному випадку можна розглядати відокремлення платника податку від суб'єкта перевірки, що унеможливорює корупційні дії та може розглядатись як засіб направлений на боротьбу з корупцією.

Крім того, проблемним моментом реорганізації Державної фінансової інспекції, є те, що відповідно до п. 4 Положення «Про Державну аудиторську службу» Держаудитслужба відповідно до покладених на неї завдань: реалізує державний фінансовий контроль через здійснення: державного фінансового аудиту; перевірки державних закупівель; інспектування (ревізії); моніторингу закупівель; контролю за станом внутрішнього аудиту [5]. Але згідно основного нормативного акту, що регулює здійснення державного фінансового контролю, тобто ст. 2 Закону України «Про основні засади здійснення фінансового контролю в Україні» державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування [2]. Таким чином Положенням передбачено два додаткових інструменти здійснення державного фінансового контролю, що не закріплено законом, а отже і не є можливим визначити обсяг та межі реалізації даних механізмів у здійсненні фінансового контролю.

Таким чином, реорганізація Державної фінансової інспекції з одного боку може сприяти зменшенню рівня корупції та виконанню зобов'язань перед Європейським Союзом, а з іншого продовжити дублювання та не розподілення

функцій суб'єктів, забезпечення фінансово-економічної безпеки. Враховуючи політичну волю та поточний стан справ, створення Державної аудиторської служби ускладнить проведення заходів фінансового контролю з одного боку, у зв'язку з розподілом повноважень серед суб'єктів, та розділення права проведення перевірок, а також невизначеності змісту нових інструментів фінансового моніторингу таких як моніторинг закупівель та контроль за станом внутрішнього аудиту. В даному випадку все ж більш доцільним є не реорганізація Державної фінансової інспекції, а створення єдиної структури на базі Державної фіскальної служби України, які б здійснювали проведенні всіх видів перевірок, що забезпечить фінансово-економічну безпеку держави.

Список використаних джерел:

1. Про утворення Державної аудиторської служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 868 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248594452>
2. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-12/paran24#n24>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran7847#n7847>
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації: Проект Закону України № 3357 від 26.10.2015 [Електронний ресурс] Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56874
5. Положення Про Державну аудиторську службу: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 № 43 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF/conv>

Резнік О.М. Правовий аналіз реорганізації державної фінансової інспекції в державну аудиторську службу [Текст] / О.М. Резнік, М.С. Кислощаєва //

Фінансова безпека України на сучасному етапі: тези Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 25 березня 2016 року / відп. за вип. Л. М. Касьяненко, А. В. Гарбінська-Руденко ; Університет ДФС України. – Ірпінь, 2016. – С. 259 - 263